

ב זכננו אחד גדול קפצה ישראל הש"בוע שבע שנים אחרונה, אל ימי הפשיסוה ופעולות התגמול. הרקע היה שיגרת: פגיעה סורית בסירות דייג ישראליות, שגררה אחריה חילופי יריות בין סירות מישמר ישראליות לבין עמדות חוף סוריות. ואילו התגובה היתה רחוקה מלהיות שיגרתית. היה לה רק תקדים אחד: כאשר תקפו, בדצמבר 1955, כוחות ישראליים את המוצבים הסוריים ב"כל הגיורה הצפון-מזרחית של הכינרת. הפעם התרכזה ההתקפה הישראלית ב"קטע מצומצם יותר של אותה גיורה: הכפר הערבי נוקייב, והמוצב הסורי הסמוך. נכון דה מעניינת: הכפר עצמו עומד מדרום לקרהגבול הבינלאומי הישן — כלומר, בתוך תחום השייך רשמית למדינת ישראל — ואילו המוצב עומד מצפון לקרהגבול הבינלאומי.

★★★ שני מארכים

אחד היסודות החשובים להצלחת פעולת התגמול לילית הוא יתרון ההפתעה. בפעולה נגד נוקייב, קשה היה להביטיח יתרון זה. כי מזה שבוע ימים היתה הגיורה כולה מחוממת ודרוכה. כפי שהס"תבר מאוחר יותר, כאשר נלכד השבוי ה"יחיד של כל הפעולה (טורא אהמד יחיא חסיין, 21, איש הפלוגה המסייעת של הגדוד השלישי) ציפו הסורים להתקפה הישראלית, החיוו תגבורת רצינית לגיורה. מתכנני הפעולה יכלו רק לקוות, כי הסורים, גם בהיותם דרוכים לקראת פעולה ישראלית, לא יוכלו לדעת מראש היכן תבוא, ואמנם, ראשית הפעולה אישרה תקווה זו. הכוח העיקרי יצא בלילה מנקודת היעדרותו. המרחק עד מוצב נוקייב היה שלוש שעות קילומטרים בקו ישר. אך הכוח

שימש לסורים אית-אזעקה נוסף, כי אמנם נעים כוחות צה"ל בשטח.

★★★ מכת"אש נוראה

ב מיקרה זה לא נותר למפקד הכוח העיקרי — כוח א' — אלא לפקוד על חיליו לפתוח בהסתערות על המוצב, מבלי לחכות שכוח ב' יגיע לנקודת ההסתערות שלו על הכפר, או שכוח ג' יגיע לנקודת החסימה שנקבעה לו. אך כאן התערב גורם בלתי-צפוי: תושבי נוקייב שברחו מכפרם. במנוסתם חלפו על פני כוח א', בניו לבין המוצב. הסתערות על המוצב במצב זה פירושה היה לכידת הכפריים באש הצולבת של המסתערים וה"מגינים גם יחד. על כן דחה מפקד הכוח את מתן הפקודה להסתער. "הכו שיסתלקו הכפריים", הורה. נשמעו כמה רטינות. כי ברור היה, שכל שהייה רק תגביר את דריכות הסורים. אולם למחרת בבוקר, אחרי ההתקפה, התחדה אחד החיילים הצעירים, שזו היתה לו טבילת-אש ראשונה: "אני מרגיש יותר טוב שלא הרגתי אורחים". המתנה זו עלתה לכוח א' 15 דקות יקר רות. את מחירן המדויק יכלו להעריך כאשר ניתנה לבסוף הפקודה לקום ולהסתער. הסורים ציפו להם, ידעו בדיוק מניין יופיעו. על שרשרת המסתערים נפתחה אש-תופת מרוכזת מכל כלי-הנשק ב"מוצב. מכת"אש היתה חזקה והמסתערים נצמדו כולם לקרקע. רק לאחר מכן הת"אוששו וחידשו את הסתערותם.

★★★ הלווחי הראשון — חי

ה התקפה על המוצב בוצעה עלידי שתי זרועות. הזרוע שעלתה על הקצה הדרומי של המוצב הצליחה להתקדם במהי

שוב יצאו חיילי צה"ל לפשיטה על מוצב ערבי — עם חידוש פעולות התגמול

ההקרב על נוקייב

רות יחסית; הזרוע הצפונית נתקלה בהתינגדות נוקשה הרבה יותר. מוצב נוקייב הוכן ביסודיות ובקפדנות עלידי הסורים: בונקרים של בטון, עמדות הגנה מוגנות היטב ותעלות-קשר שנחפרו עמוק באדמה הסלעית. הקרב דמה יותר ללוחמה בשטח בנוי מאשר לפעולת-שדה. הצוררות נורו מטחח קצר, ולא פעם הת"נהל קרב-מגע פנים-אל-פנים. סיפר אחד ה"חיילים הפצועים: "התקדמנו בתעלה, אני ועוד חבר שלי. ראיתי חייל סורי לפני. לחצתי על ההדק בלי לחשוב. הוא נפל. התקדמנו עוד קצת. הפעם לא אאחנו ירי נו ראשונים. סורי אחד הסתתר בסיבוב של התעלה. לפני שיכולתי לעשות משהו, ראי"תי להבה צהובה ונפלתי. אחרי נפל גם החבר שלי. ככה זה היה: מי שלוחץ רא"שון — נשאר בחיים".

ביצע פעולת-איגוף ארוכה, ובמקום להתקדם לעבר המוצב בדרך החופית, פנה ימינה אל הגבעות המקיפות את הכינרת בסבעת טר"שית תלויה. תוך הליכה מאומצת בשטח הקשה, עקף הכוח את הכפר נוקייב וגם את המוצב עצמו. כאשר עמד מול היעד, התפלג לשתי זרועות, שהתפרשו בעורף המוצב. חוליה קטנה נשלחה לחסום את הדרך צפונה כדי למנוע נסיגה או תג"בורת. החיילים הגיעו, למעשה, לנקודת ההיערכות, מבלי שהסורים ירגישו בהם.

ואז נגמר המול המיוחד. כי כוח זה — כוח א' — היה הכוח היחיד שנע אותו לילה מבלי להיתקל במפתיע באויב, ובצורה זאת לאבד את יתרון-הפתעה. זמן קצר אחר צאת כוח א' לדרך, יצאו שתי יחידות נוספות, כוח ב' וכוח ג'. יעדו של כוח ב' היה הכפר נוקייב, ואילו על כוח ג' הוטל לחסום את הדרך המחברת את מוצב נוקייב עם המוצבים שמזרחה.

במחצית הדרך בין עין-גב לבין הכפר נוקייב עלה כוח ב' על מארב סורי. היה זה בערך קילומטר וחצי מצד זה של הגבול הסורי, וכאשר פתחו באש על הסור הישראלי הרגלי, השיגו הסורים את מבוקשו הראשון של כל מארב: להפתיע. הם השיגו גם תוצאה נוספת: קרב-היריות שהתפתח בין המארב לבין הכוח הישראלי, איפשר לאתר במדויק את הגיורה בה בחר צה"ל לפעול ולהזעיק תגבורת נוספת בן ה"בסיסים הסוריים שבסביבה.

להיתקלות זו היתה תוצאה נוספת, בלתי צפויה: פנו מרגמה ישראלי נפל בתוך הכפר נוקייב, גרם לבריחה מבוהלת של תושביו. בריחה זו הקלה, אמנם, על כ"בושו המהיר של הכפר, אבל היא נועדה להפריע לשלב אחר של המיבצע.

מתעלה לתעלה, מפניה לפניה השתולל הקרב האיטי. החיילים הסוריים התגלו כ"לוחמים עיקשים, אולי גם מפני שחשו את עצמם מכותרים ולא היתה להם ברירה אלא להיכנע או ללחום. על הבונקרים יכלו המסתערים הישראליים להתגבר רק בפיצוץ שיטתי עלידי פצצות באזוקה.

בפינה הצפונית של המוצב התבצרה יחידה סורית קטנה, שלחמה עד הכדור והרימון האחרון. כאשר הודיע לבסוף צביקה, מפקד הכוח, למיפקדת הפעולה "העסק בידוי" היתה השעה קרוב לאחתי-אחר-הצות. הקרב האכזרי על המוצב הקטן יחסית אך כמעט שעתים — דבר המס"ביר את המספר הרב של נפגעים משני הצדדים: כ-37 הרוגים סוריים, חמישה הרו"גים ועשרה פצועים ישראליים. בין הפצורעים: הרופא שנלווה לכוח התוקף.

מכתש בעין-גב המעיד על אחת מאלפי הפגיעות של פנדי-הסורים. לאחר לילה במיקלטים, יצא ילד זה לשחק בחצר המשק. החברר לאחר מכן כי הנזק לא היה רב כל-כך, כפי ששיערו החילה, עם גמר ההפגזה.